

DANMARK I DEN GLOBALE ØKONOMI

SEKRETARIATET FOR MINISTERUDVALGET

Prins Jørgens Gård 11, 1218 København K

Telefon 33 92 33 00 - Fax 33 11 16 65

Dato: 12. januar 2006

Bilag om infrastruktur for iværksættere¹

1. Infrastrukturen for iværksættere i Danmark

Både stat, amter og kommuner medvirker til finansiering af vejledning og rådgivning af iværksættere. Indsatsen er fokuseret inden for følgende tre aktivitetsområder:

1. Kapital og rådgivning.
2. Generel vejledning, rådgivning, netværk og sparring.
3. Uddannelse og kultur.

I tabel 1 gives en oversigt over offentlige initiativer for iværksættere og private institutioner, som modtager støtte fra det offentlige. Der henvises til bilag 1 for en nærmere beskrivelse af initiativerne.

Tabel 1: Offentlige initiativer for iværksættere og private institutioner, som modtager støtte fra det offentlige.

Initiativ	Indsats
1. Kapital og rådgivning	
Vækstfondens direkte og indirekte investeringer, låne- og garantiprodukter	Vækstfondens formål er at styrke innovation og udvikling i dansk erhvervsliv ved at stille risikovillig låne- og udviklingskapital til rådighed for især små og mellemstore virksomheder.
Innovationsmiljøer	Innovationsmiljøerne er private aktieselskaber, som hjælper forskere og andre med at kommercialisere højteknologiske og videntunge ideer i den meget tidlige fase.
Iværksætterfonden 'Seed Capital Denmark'	'SeedCapital Denmark' er en offentlig-privat fond, der investerer i nye virksomheder inden for de allertidligste faser.
2. Generel vejledning, rådgivning, netværk og sparring	
Erhvervsservice	Erhvervsservice yder uvildig indledende information og vejledning samt henvisning til private rådgivere. Desuden kan der tilbydes kurser og netværksarrangementer samt sparring med erfarne erhvervsfolk.
Startguiden	Startguiden er en internetportal, som samler og formidler skriftlig information og vejledning om opstart, drift og udvikling af virksomheder på tværs af myndigheder og institutioner.
Kommunale udviklingsparker	Udviklingsparkerne skal bidrage til at accelerere virksomheders forretningsudvikling via udlejning af lokaler med tilhørende rådgivning.
Forskerparker	De private forskerparker udlejer lokaler og tilbyder salg af serviceydelser til højteknologiske og videnbaserede virksomheder.

¹ Dette bilag er udarbejdet af Sekretariatet for ministerudvalget for Danmark i den globale økonomi. Bilaget er sendt til Globaliseringsrådet som faktuel baggrund for rådets drøftelser. Globaliseringsrådet kan ikke tages til indtægt for bilaget.

Connect Denmark	Connect er en privat non-profit organisation, som har til formål at hjælpe vækstiværksættere med at realisere deres ideer ved at give adgang til et netværk af videnspersoner.
Erhvervssparring	Erhvervssparring er et landsdækkende netværk af klubber, hvor iværksættere kan få sparring fra erfarne erhvervsfolk, deltage i netværksarrangementer, virksomhedsbesøg mv. Drives fra 2007 i privat regi.
3. Uddannelse og kultur	
Iværksætterakademiet IDEA	IDEA er en landsdækkende privat/offentlig organisation, som arbejder på at øge antallet af kompetente iværksættere med en videregående uddannelse.
Væksthuse	Væksthuse skal give studerende ved videregående uddannelsesinstitutioner mulighed for at afprøve og udvikle gode idéer, bl.a. med sparring fra erfarne erhvervsfolk.
Venture Cup	Venture Cup er en non-profit fond, som har til formål at motivere studerende, nye kandidater samt forskningsrelaterede ansatte ved de videregående uddannelsesinstitutioner til at kommercialisere forskningsresultater mv. via start af egen virksomhed.
Selvstændighedsfonden	Selvstændighedsfonden er en offentlig-privat fond, der har til formål at støtte og fremme selvstændigheds- og iværksætterkulturen i Danmark, at fremme de unges kompetence inden for selvstændighed, innovation og iværksætteri på alle uddannelsesniveauer samt at deltage i og gennemføre kampagner, konkurrencer og prisuddelinger.

Derudover findes der en række initiativer på regionalt og lokalt niveau. I forbindelse med kommunalreformen blev der foretaget en gennemgang af kommunernes og amternes erhvervsserviceaktiviteter. Der viste sig at være ca. 75 institutioner med varierende aktiviteter. Desuden findes der ca. 150 projekter, som er finansieret via EU's Socialfond. Disse initiativer er ikke medtaget i oversigten nedenfor.

2. Erfaringer med 'Business Link' i Storbritannien

I debatoplægget henvises bl.a. til Business Link i Storbritannien.

Business Link er et program under det engelske Erhvervsministerium, hvor 45 lokalt placerede Business Link operatører udbyder en række rådgivningsservices til iværksættere og små og mellemstore virksomheder (herunder nye virksomheder)^{2, 3}

Formålet med Business Link er at øge små og mellemstore virksomheders konkurrenceevne ved at stimulere virksomhedernes efterspørgsel efter rådgivningssydelser. Business Link skal hjælpe iværksættere og virksomheder til at forstå værdien af ekstern rådgivning.

² OECD (2005): "OECD SME and Entrepreneurship Outlook"; Preliminary Edition 2005, p. 352-361 og Mole, Kevin F. (2004): "International Review of Business Support and Brokerage"; A report to the Small Business Service.

³ Her ud over findes rådgivning på mange forskningsinstitutioner, hvor der gives forskellige former for offentlig støtte rådgivning til de videntunge iværksættere.

Business Link operatørerne har til opgave at skabe én indgang til den offentlige service for iværksættere og SMV'er. Den koordinerende funktion omfatter en koordination af forskellige offentlige (nationale, regionale og lokale) aktørers services såvel som en koordination af offentlige og private aktørers iværksættertilbud.

Business Link operatørerne er baseret på et partnerskab mellem en række lokale offentlige og private aktører, der hver især er involveret i at understøtte udviklingen af erhvervslivet. Partnerskabet inkluderer typisk de lokale offentlige myndigheder og erhvervskontorer såvel som private udbydere af rådgivningsservices (advokater, revisorer, netværksorganisationer, mv.).

Business Link operatørerne koordinerer de forskellige partners services og overvåger leveringen og udbuddet af en række offentligt subsidierede services. Samtidig kan operatørerne designe og udbyde specielle services som møder lokale behov. Selv om Business Link operatørerne udbyder services for alle SMV'er, fokuserer de specielt på services rettet mod voksende virksomheder og virksomheder med et vækstpotentiale.

Evalueringer har vist, at Business Link operatørerne i høj grad har opfyldt deres formål. For det første har Business Link øget koordinationen og samarbejdet mellem de forskellige aktører, som er involveret i rådgivning af iværksættere og SMV'er, og dermed været med til at skabe et sammenhængende rådgivningssystem. For det andet har Business Link stimuleret udviklingen af den private rådgivningssektor. Det har stimuleret den generelle efterspørgsel efter rådgivningsydelse⁴.

For evt. faktuelle spørgsmål: Kontorchef Bent Lindhardt Andersen, Erhvervs- og Byggestyrelsen, tlf. 3396 6280.

⁴ Department of Trade & Industry (1999): "*Business Link Value for Money Study*"; PACEC, Jan. 1999.

Bilag 1

Oversigt: Offentlige initiativer for iværksættere og private institutioner, som modtager støtte fra det offentlige.

Kapital og rådgivning

Vækstfonden:

Vækstfondens formål er at styrke innovation og udvikling i dansk erhvervsliv ved at stille risikovillig låne- og egenkapital til rådighed for især små og mellemstore virksomheder. Vækstfonden løfter sine opgaver gennem nedenstående aktiviteter:

- *Direkte investeringer med egenkapital:* Vækstfonden investerer direkte i virksomheder ved indskud af egenkapital og kan maksimalt eje 25 pct. af en virksomhed. Fonden har i dag direkte ejerandele i ca. 70 enkeltvirksomheder primært inden for områderne Tech (Informations- og Kommunikationsteknologi (IKT), software, produktionsudstyr m.v.) og Biotek/Life Sciences. Dertil kommer enkelte investeringer inden for miljø/energi og oplevelsesøkonomi. I 2005 har 35 virksomheder fået investeringstilsagn for i alt 389 mio. kr., hvoraf der blev givet nye tilsagn for 107 mio. kr. i 10 virksomheder og foretaget opfølgingsinvesteringer i 25 virksomheder for 282 mio. kr.
- *Indirekte investeringer i venturefonde:* Vækstfonden investerer desuden indirekte via fonde sammen med private investorer, fx Iværksætterfonden, Nordic Biotech mv. Vækstfonden har investeret i 13 venturefonde med et kapitalgrundlag på gennemsnitligt 410 mio. kr. og en samlet underliggende portefølje på over 100 selskaber. De venturefonde, som Vækstfonden har investeret i, har primært fokus på de tidlige faser inden for Biotek/Life Sciences og Tech. Fondene havde ultimo 2004 investeret lidt over 1 mia. kr., svarende til en gennemsnitlig investeringsstørrelse på 10 mio. kr. I 2005 har 3 fonde fået tilsagn om kapitalindskud for i alt 230 mio. kr., hvoraf 30 mio. kr. var opfølgingsinvesteringer.
- *Låne- og garantiprodukter bl.a. i samarbejde med banker:* Vækstfonden tilbyder tre låne- og garantiprodukter. Det drejer sig dels om Vækstkautions, kom-i-gang-lån samt lån fra Vækstfonden direkte til virksomheder (mezzaninlån).

Vækstkautions er en statslig lånegaranti, der ydes til banker i forbindelse med udlån til udviklingsaktiviteter, herunder generationsskifter og start af virksomhed. Vækstfonden kan i dag garantere op til 3/4 af risikoen for lån op til 5 mio. kr. Ordningen indgår på finansloven med en årlig bevilling på 23,6 mio. kr. i 2005 og i de følgende år. Der er i 2005 givet tilsagn om Vækstkautions for 238 mio. kr. til 211 virksomheder, og ultimo 2005 havde fonden dermed stillet 1.600 Vækstkautions til en værdi af 1,6 mia. kr.

Kom-i-gang-lån er rettet imod iværksættere med kapitalbehov på op til 500.000 kr., der gerne vil låne til at starte egen virksomhed. Lånene formidles af banker, men staten stiller en delvis kautions for lånene. Der er indtil 3. kvartal 2005 givet Kom-i-gang-lån til 109 virksomheder med et samlet lånebeløb på 36 mio. kr. Kom-i-gang-lån udbydes fra 1. januar 2006 over hele landet.

Mezzaninlån ydes på resultatafhængige vilkår direkte til virksomhederne. I 2005

blev der givet tilsagn om mezzaninfinansiering for 30 mio. kr. til 12 virksomheder. Dermed har Vækstfonden i alt ydet mezzaninlån for 60 mio. kr. til 28 virksomheder i 2004 og 2005, hvor mezzaninlånene har eksisteret på de nuværende vilkår.

Vækstfonden har siden oprettelsen i 1992 ydet medfinansiering til mere end 3.000 enkeltvirksomheder i form af lån, garantier og direkte investeringer og 13 ventureselskaber med et samlet kapitalgrundlag på i alt 5,3 mia. kr., hvoraf Vækstfonden har forpligtet 1,3 mia. kr. De seneste år har Vækstfondens investeringsaktiviteter i alt omfattet i gennemsnit 500 virksomheder årligt.

Iværksætterfond:

Iværksætterfonden 'SeedCapital Denmark' skal styrke adgangen til kapital for nye og mindre virksomheder i de allertidligste faser og fungere som bindeled til det etablerede kapitalmarked. Iværksætterfonden investerer i nye virksomheder med stort vækstpotentiale inden for Tech og Life Science. Fonden er etableret i 2004 med et samlet kapitalgrundlag på ½ mia. kr., hvoraf staten og Vækstfonden tilsammen har indskudt 150 mio. kr.

Innovationsmiljøer:

Innovationsmiljøerne er private aktieselskaber, som hjælper forskere og andre med at kommercialisere højteknologiske og videntunge ideer i den meget tidlige fase. Hvis innovationsmiljøet vurderer, at et projekt har et kommercielt potentiale, kan innovationsmiljøet bistå med finansiering kombineret med rådgivning. En stor del af rådgivningen er fokuseret på at fremskaffe privat finansiering til de nystartede virksomheder.

Der er 7 innovationsmiljøer, hvoraf de 5 forskningsbaserede er geografisk placeret i nærheden af universiteter og forskningsinstitutioner. De to forretningsbaserede er beliggende henholdsvis i Jylland (Herning) og på Sjælland (Tåstrup). Innovationsmiljøerne foretager årligt knap 300 forundersøgelser af det mulige kommercielle potentiale i nye opfindelser. På baggrund heraf er der basis for start af ca. 60 nye videnintensive virksomheder om året. Den årlige bevilling til innovationsmiljøerne er på ca. 120 mio. kr.

Generel vejledning, rådgivning, netværk og sparring

Erhvervsservice:

Der findes 15 erhvervsservicecentre i hele landet, ét i hver amt. Erhvervsservice yder uvildig indledende information og vejledning samt henvisning til private rådgivere til iværksættere og virksomheder med under 50 ansatte. Desuden kan erhvervsservicecentrene tilbyde kurser og netværksarrangementer samt sparring med erfarne erhvervsfolk. Erhvervsservice blev etableret i 2004. Der er afsat 48,7 mio. kr. kroner i 2004, 49,4 mio. kr. for 2005 og 49,6 mio. kr. i 2006. Erhvervsservicecentrene finansieres med 50 pct. statslige midler og 50 pct. amtslige og kommunale midler. Fra 2007 overgår ansvaret for erhvervsservice til kommunerne. Staten vil i en overgangsperiode fra 2007-2010 oppebære både den statslige og amtslige andel af finansieringen med henblik på at der skabes en landsdækkende erhvervsservice af samme

kvalitet og volumen som i dag.

Erhvervssparring:

Erhvervssparring skal medvirke til at give nystartede virksomheder den nødvendige kompetente rådgivning, som skal sikre, at de overlever de første år. Erhvervssparring består af et landsdækkende netværk af klubber, hvor iværksættere kan få sparring fra erfarne erhvervsfolk, deltage i netværksarrangementer, virksomhedsbesøg mv. Erhvervssparring blev ved etableringen tildelt en engangsbevilling for 2004-06 på 4 mio. kr., men skal fra 2007 drives for private midler i privat regi.

Startguiden:

Startguiden er en internetportal, som samler og formidler skriftlig information og vejledning om opstart, drift og udvikling af virksomheder på tværs af myndigheder og institutioner. Startguiden har ca. 40.000 unikke besøgende pr. måned, ca. 8000 har gemt en forretningsplan online, over 4000 har foretaget en Kom godt i gang test og ca. 2000 har gemt en tjekliste online. Der er afsat 2,5 mio. kroner til udvikling af Startguiden i 2005 og 2006.

Kommunale udviklingsparker:

Udviklingsparkerne skal bidrage til at accelerere virksomheders forretningsudvikling via udlejning af lokaler med tilhørende rådgivning. Der findes mere end 20 udviklingsparker i hele landet. Udviklingsparkerne drives typisk på lokalt/kommunalt initiativ og modtager ikke statslige midler.

Forskerparker:

Forskerparker udlejer lokaler og tilbyder salg af serviceydelser til højteknologiske og videnbaserede virksomheder. I flere af forskerparkerne har rådgivere som fx revisorer, patentbureauer, finansieringsinstitutter adgang til lokaler, som er bemanded afhængig af behovet. Forskerparkerne er beliggende sammen med eller i nærheden af universiteter og forskningsinstitutioner. Der er syv forskerparker i Danmark. Ifølge Forskerparkforeningen bor der knap 500 højteknologiske og videnbaserede virksomheder i forskerparkerne. Forskerparkerne modtager ikke offentligt driftstilskud. Det offentlige engagement består typisk i støtte til etablering.

Connect Danmark:

Connect er en privat non-profit organisation, som har til formål at hjælpe vækstiværksættere med at realisere deres ideer ved at give adgang til et netværk af investorer, industrieksperter, tekniske rådgivere, finansielle rådgivere og andre forretningsmæssige rådgivere samt at hjælpe private investorer og rådgivere med at få kontakt til og viden om iværksættere og nye virksomheder. Ud af 600 vækstiværksættere har 200 kvalificeret sig til at gennemføre "springboard" processen. Connect Denmark modtog i 2004 et sponsorat på 300.000 fra Videnskabsministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet.

Uddannelse og kultur

Iværksætterakademiet IDEA:

IDEA er en landsdækkende organisation, som arbejder på at øge antallet af kompetente

iværksættere med en videregående uddannelse. En af IDEAs primære opgaver er at udvide mængden af iværksætterrelateret undervisningstilbud på de videregående uddannelser. I forlængelse heraf etablerer IDEA studentervæksthuse i de fem regioner og arrangerer sommerskoler for vækstiværksættere. Endelig vil IDEA etablere videregående uddannelser for entreprenante medarbejdere ved eksempelvis de videregående uddannelsesinstitutioner og eksisterende virksomheder.

IDEA har, ud over hovedsekretariatet ved Syddansk Universitet i Kolding, 4 regionale IDEA-centre, der er etablerede i Nykøbing Falster, Århus, København og Ålborg. Som netværksorganisation har IDEA pt. 60 partnerinstitutioner. Ud over statsfinansiering, har IDEA medfinansiering fra private virksomheder, kommuner og uddannelsesinstitutioner. Da IDEA startede i 2005 opererede IDEA med et samlet budget på 80 millioner kr. over 4 år. Den statslige bevilling til IDEA er årligt 10 mio. kr. i perioden 2004-2008. IDEA søger at få yderligere privat og lokal medfinansiering.

Væksthuse:

Væksthuse skal give studerende ved videregående uddannelsesinstitutioner mulighed for at afprøve og udvikle gode idéer, bl.a. med sparring fra erfarne erhvervsfolk. Der er etableret væksthuse på Handels- og Ingeniørhøjskolen i Herning, DTU og Aalborg Universitet. De første væksthuse blev etableret i december 2004. Finanslovsbevillingen til initiativet er i 2005 på 3,6 mio. kr.

Venture Cup:

Venture Cup Danmark er en non-profit organisation (forening), som har til formål at motivere studerende, nye kandidater samt forskningsrelaterede ansatte ved de videregående uddannelsesinstitutioner til at kommercialisere forskningsresultater mv. via start af egen virksomhed. Ifølge Venture Cups egne registreringer har der i perioden 2000-2004 været over 1.500 deltagere i den danske Venture Cup. Venture Cup modtog i 2005 sponsorat fra Videnskabsministeriet på 300.000 kr.

Selvstændighedsfonden:

Selvstændighedsfonden er en offentlig-privat fond, der blev etableret i oktober 2004 i samarbejde med Young Enterprise. Selvstændighedsfonden har til formål at støtte og fremme selvstændigheds- og iværksætterkulturen i Danmark, at fremme de unges kompetence inden for selvstændighed, innovation og iværksætteri på alle uddannelsesniveauer samt at deltage i og gennemføre kampagner, konkurrencer og prisuddelinger. Fonden fungerer som serviceorganisation for uddannelsessteder og regionale støtteforeninger, som hjælper unge under uddannelse med etablering og drift af selvstændig virksomhed eller gennemfører andre kompetenceformidlende aktiviteter. Det sker gennem udvikling og salg af undervisningsmaterialer, tilrettelæggelse af aktiviteter og efteruddannelse af undervisere.

Selvstændighedsfonden har en statslig bevilling på i alt 30 mio. kr. fra 2004-2006. Derudover har Selvstændighedsfonden en række sponsorer fra organisationer og private virksomheder, som er repræsenteret i bestyrelsen sammen med repræsentanter for uddannelsesinstitutioner. De private sponsorater går til drift af aktiviteter i regi af Young Enterprise.

Selvstændighedsfondens aktiviteter

Selvstændighedsfonden har siden etableringen iværksat en række aktiviteter:

- Egne projekter, fx etablering af et korps af Iværksætterambassadører og 'Iværksættersøjlen' om iværksætteri i hele uddannelsessystemet.
- Medfinansiering af en række projekter (har modtaget og behandlet mere end 40 ansøgninger siden foråret 2005).
- Sponsorater fx en skoleklasses deltagelse i den internationale del af 'First Lego League'- konkurrencen.
- Udviklingsaktiviteter, fx netværk mellem projektejere og andre aktører.

Regionale og kommunale initiativer:

På regionalt og lokalt niveau findes også en række initiativer målrettet iværksættere og små og mellemstore virksomheder. I forbindelse med kommunalreformen blev der foretaget en gennemgang af kommunernes og amternes erhvervsserviceaktiviteter. Der viste sig at være ca. 75 institutioner med varierende aktiviteter. Desuden findes der ca. 150 projekter, som er finansieret via EU's Socialfond. Projekterne igangsættes af et bredt spektrum af private, kommunale og andre aktører, som ansøger om midler fra EU's socialfond.

Initiativerne er typisk af begrænset størrelse og varighed. Med få undtagelser er fokus primært på enten at sikre iværksættere den samme form for vejledning, som erhvervsservicecentre gennemfører (begrænset rådgivning), eller også har aktiviteten et beskæftigelsesfremmende fokus – ikke sjældent for marginaliserede grupper på kanten af arbejdsmarkedet.